

duben | 2020

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

POLE ŽÁDNÝ HOME OFFICE NEMÁ

str. 05 až 06

Nákupní koronavirová hysterie

str. 03

Hurá na farmářské trhy

str. 04

Jednodušší obnova lesních porostů

str. 07

Obrazem: sezona chřestu začala

str. 09

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

zemědělství a potravinářství jsou základní strategické sektory, které zajišťují zásobování obyvatel potravinami. Vazba těchto odvětví na národní ekonomiku a na lidi je velmi silná a myslím si, že jejich význam stále poroste. Naší snahou je nyní přijímat opatření, která eliminují budoucí ztráty. Děláme tedy vše pro to, abychom založili úrodu, abychom měli dost surovin, abychom podpořili zemědělce, zabezpečili živočišnou výrobu. A především, a to je důležité, abychom zajistili co největší potravinovou soběstačnost naší země.

A právě zvýšení soběstačnosti České republiky a snížení její závislosti na dovozech je hlavním cílem mimořádného 10. kola Programu rozvoje venkova (PRV). Příjem žádostí bude spuštěn v polovině července, celkem v tomto kole mezi zemědělce a potravináře rozdělíme 4 miliardy korun. Půjdou především na pěstování ovoce, zeleniny, brambor nebo chmele a také na chov prasat a drůbeže. Novinkou je možnost zálohového financování pro zemědělce.

Tímto kolem chceme investičně podpořit zejména citlivé sektory živočišné a rostlinné výroby, u kterých je saldo zahraničního obchodu, a tím míra soběstačnosti pro naši zemi nejhorší. Jde zejména o chov prasat, u rostlinné výroby podpoříme investice do sektorů ovoce, zeleniny, chmele a konzumních brambor, částečně do rozšíření plochy vinic. A v rámci těchto investic se budou řešit i projekty na zadržování srážkové vody a budování retenčních nádrží. Všichni dobře víme, že dostatečný zdroj závlahové vody je dnes pro tato odvětví klíčový. Na PRV navážeme také národním dotačním titulem na podporu závlah.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

EKONOMIKA

ČEŠI NAKUPOVALI JAKO O VÁNOCÍCH

Koronavirus mění nákupní chování českých spotřebitelů. Jak vypadaly jejich nákupy?

03

SPOTŘEBITEL

OTEVŘELY SE FARMÁŘSKÉ TRHY

Méně stánků a bez občerstvení. Na náměstí, náplavky a další veřejná prostranství se vrátily farmářské trhy.

04

ROZHOVOR

HOME OFFICE V ZEMĚDĚLSTVÍ NENÍ MOŽNÝ

Rozhovor s ministrem M. Tomanem o o finanční podpoře zemědělců, soběstačnosti, suchu a kůrovci.

05

PŘÍRODA

SNADNĚJŠÍ OBNOVA LESA PO KŮROVCI

S novým opatřením mají lesníci co možná nejvolnější podmínky pro výsadbu nových, odolných a druhově co nejpestřejších lesů.

07

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Rychlé zprávy z oboru.

08

SPOLEČNOST

SKLIZEŇ CHŘESTU ODSTARTOVÁNA, SEZONA NÁRODNÍHO HŘEBČÍNA, BRIGÁDNÍCI V LESÍCH

Ministr Toman zahájil sklizeň lahůdkové zeleniny a začátek návštěvníkové sezony Národního hřebčína v Kladruzech nad Labem se odkládá.

09

EKONOMIKA

ČEŠI NAKUPOVALI JAKO O VÁNOCÍCH

Češi kvůli epidemii koronaviru plnili své spíže trvanlivými výrobky. Podle auditu společnosti Nielsen bylo období mezi 9. a 15. březnem pro obchodníky druhým neúspěšnějším týdnem za poslední rok. Jednoznačným tahounem byly kypřicí přísady.

Během posledního únorového a prvních dvou březnových týdnů supermarketům a hypermarketům rostly obraty. Z potravin nejrychleji z regálů mizely suroviny na pečení. Prodej kypřicích přísad meziročně vzrostl o 224 %, směsi na chleba o 221 % a mouky o 191 %. Luštěniny zvýšily obrat o 183 %, rýže o 172 % a těstoviny o téměř 150 %.

Velký zájem byl také o konzervované potraviny, například fazole v omáčce zaznamenaly růst až o 145 % a o více než 100 % narostly tržby za hotové omáčky. Lidé hodně kupovali i nápoje. Prodej jak alkoholických, tak nealkoholických nápojů rostl o 14 %. Za čerstvé potraviny Češi utratili o pětinu více, za sladkosti a krmivo pro domácí mazlíčky o 10 % a za tabákové produkty o 5 % více než před rokem.

SPOTŘEBITEL

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE...

Od pondělí 20. dubna mohou farmáři znovu prodávat na farmářských trzích. Jde o další krok v postupném rozvolňování pravidel prodeje. Už dříve jsme vyjednali možnost přímého prodeje zemědělských produktů tzv. ze dvora.

Vzhledem k riziku nákazy koronavirem Covid-19, dodržujte prosím při nákupu na farmářských trzích následující pravidla a doporučení.

**mějte vždy zakrytá
ústa a nos**

**dodržujte mezi
sebou rozestupy 2 m**

**budete-li chtít, využijte
desinfekci na stolcích
pro desinfekci rukou**

**neochutnávejte nebo
nekonsumujte potraviny
a pokrmy na místě**

pokud to jde, plat'te kartou

Za dodržování pravidel prodeje bude zodpovídat
provozovatel farmářského trhu.

ROZHOVOR

HOME OFFICE V ZEMĚDĚLSTVÍ NENÍ MOŽNÝ

O dopadech epidemie Covid-19 jsme si povídali s ministrem zemědělství Miroslavem Tomanem.

Potravinovým bankám pomáháme od roku 2016 a budeme jim samozřejmě pomáhat i nadále, dokud se nenajde vhodnější systémové řešení, aby tato pomoc nebyla pouze na našem ministerstvu. Loni jsme například potravinové banky podpořili více než 116 miliony korun, což je o téměř 76 milionů více než v roce 2018.

Ohrožuje koronavirus nějak tuzemské zemědělství?

Zemědělce ohrožuje několik problémů najednou. Stejně jako v předchozích letech je to sucho a k tomu ještě v souvislosti s pandemií jsou kromě nedostatku pracovníků také problémy s odbytem kvůli uzavřeným restauracím a jídelnám. Právě s odbytem může ale zemědělcům pomoci každý z nás. Chtěl bych proto všechny občany vyzvat, aby při nákupu v obchodech dávali přednost tuzemským potravinám, nebo aby podpořili svého regionálního zemědělce nákupem přímo u něj na farmě.

Jak zvládají pandemii čeští zemědělci a potravináři?

Zemědělci a potravináři i přes veškeré problémy spojené s pandemií situaci zvládají velmi dobře. A proto bych jim všem chtěl poděkovat, že i v této době, kdy platí řada omezení, svoji práci svědomitě dělají, a že díky nim máme co jíst. Krávy totiž někdo musí podojit, nakrmit a podobně. Mléko se musí odvézt do mlékárny, práce v sadech se nemůže zastavit, produkty musí někdo zpracovat. Zemědělství se prostě nedá dělat jako home office.

Jak to vypadá s potravinami, které se v této době neprodaly?

Od vyhlášení stavu nouze do konce března, tedy za pouhých 14 dní, zachránily a rozdaly potravinové banky po celé České republice téměř 330 tun potravin. Těší mě to. Svědčí to o tom, že se naše dobrá spolupráce s potravinovými bankami osvědčila i v této nelehké době. Díky tomu se podařilo zachránit značné množství potravin.

Jak velkým problémem je nedostatek pracovníků v zemědělství?

Podle posledních informací nám chybí zhruba 5 600 lidí. Jarní práce jsou v tuto chvíli sice s vypětím všech sil zajištěny, nicméně od května začínají sklizňové práce a hrozí, že zeleninu nebude mít kdo sklízet. Jednal jsem a stále jsem v kontaktu s rektory kvůli možnosti zapojení studentů. S kolegy jednáme také o možnosti zapojení pracovníků například z průmyslu a z agentur. Hledáme i cestu, jakým způsobem dopravit pracovníky z Ukrajiny.

S vysokými školami samozřejmě spolupracujeme na webu Agropřáce.cz. Založili jsme také facebookovou skupinu našeho ministerstva Buď superhrdina pro nabídku i poptávku práce, kde jsou všichni zájemci vítáni. Samozřejmě se to týká i práce v lesích a v potravinářství...

Jak vnímáte problém malých zemědělců, kteří se potýkají s odbytém?

Rozumím jejich obavám o existenci, je však nutné si uvědomit, že veškerá opatření přijímala vláda v době, kdy u nás byla pandemie na vzestupu a bylo nutné zamezit šíření viru. Rozhodnutí hygieniků z Ministerstva zdravotnictví musíme respektovat. Přes to všechno jsme malým zemědělcům vyjednali možnost přímého prodeje zemědělských produktů takzvaně ze dvora. A nyní se v rámci postupného rozvolňování pravidel otevřely i farmářské trhy, které jsou pro ně důležité, protože řada z nich tam prodává většinu své produkce.

Chystáte pro zemědělce finanční podporu?

V rámci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu dostanou malí a střední zemědělci a farmáři miliardu korun. Je určena na garance úvěrů, snížení jistiny, pokračování programu Zemědělec. V rámci programu budou moci nakoupit i půdu, aby se mohli zemědělci zabezpečit a stabilizovat se.

Období, které prožíváme, potvrdilo, že musíme investovat do soběstačnosti. Jedním z našich opatření jsou investice přes Program rozvoje venkova, kam se mohou hlásit jak malí a střední, tak i velcí zemědělci. V rozpočtu budou přes 3 miliardy korun, které půjdou především na citlivé komodity. Chceme totiž posílit naši soběstačnost hlavně v ovoci a zelenině, chmelu, v živočišné výrobě zejména u prasat a drůbeže. Naším cílem je zvýšení soběstačnosti tak, abychom zajistili dostatek základních potravin, které u nás můžeme vyrábět, i v době krizí, jako je ta současná. Zároveň u nás musíme vyrábět více potravin, aby se od nás nevyvážely základní suroviny a nedovážely produkty s vyšší přidanou hodnotou.

Proč právě tyto sektory?

Je potřeba si uvědomit, že investice do pěstování ovoce, zeleniny, brambor, ale i do živočišné výroby jsou důležité nejen pro zvýšení soběstačnosti, ale také pro zlepšení

stavu krajiny. Ovocné sady a pole se zeleninou krajinu rozčlení, pomáhají proti erozi i ke zvýšení biodiverzity. Živočišná výroba produkuje potřebnou organickou hmotu, která v půdě chybí a která je důležitá pro zadržení vody.

Jak to vypadá letos se suchem?

Již na začátku roku jsme upozornili, že v jarních a letních měsících mohou zcela vyschnout některé menší toky. Ideální není ani situace z pohledu zemědělského sucha, aktuální stav na území České republiky je podle Českého hydrometeorologického ústavu horší, než tomu bylo v polovině dubna v letech 2018 a 2019. Pokud by se nedostatek vody dále prohluboval, mělo by to dle ČHMÚ negativní dopad na zemědělskou výrobu.

A kůrovec?

To je další problém, který vzhledem k vývoji počasí musíme řešit. V loňském roce jsme nestátním vlastníkům lesa vyplatili přes miliardu korun. V tom letošním vláda uvolnila další 1,2 miliardy. I my jsme přidali z našich úspor, vyčlenili jsme až 200 milionů korun. Celkově tak půjde na odškodnění pro lesníky 2,8 miliardy korun.

Našel byste něco pozitivního na této krizi?

Přijatá opatření proti šíření nákazy narušila náš běžný život. Je jisté, že od teď budou řadu věcí lidé vnímat a řešit jinak. Ale tato krize přinesla podle mě jednu pozitivní věc, ukázala vlnu solidarity, sounáležitosti a pomoci. Přál bych si, abychom tento entuziasmus přenesli do podpory nejen českých potravin, ale i dalších tuzemských výrobků, techniky či vědy. Krize jasně ukázala, že náš potenciál je obrovský a potvrdilo se známé české pořekadlo "zlaté české ručičky". To vnímám jako velký přínos, na který bychom neměli zapomenout ani v budoucnu.

PŘÍRODA

SNADNĚJŠÍ OBNOVA LESA PO KŮROVCI

V rámci koronavirové pandemie a nedostatku reprodukčního materiálu jsme se rozhodli prodloužit lhůty k zalesnění kalamitních holin a uvolnili jsme pravidla přenosu sadebního materiálu na území celé České republiky. Tímto opatřením jsme pro lesníky vytvořili co možná nejvolnější podmínky pro výsadbu nových, odolných a druhově co nejpestřejších lesů.

Vlastníci lesa na území celé ČR (s výjimkou lesů v národních parcích a jejich ochranných pásmech, která jsou mimo kompetenci MZe) nově mohou zalesnění kalamitních holin odložit až na pět let od jejich vzniku. Zároveň mohou k výsadbě používat lesní dřeviny bez ohledu na pravidla přenosu mezi přírodními lesními oblastmi a lesními vegetačními stupni ČR. Uvolnění zásad přenosu se nevztahuje na smrk ztepilý, který by se již neměl vysazovat v tak velkém měřítku a na trhu je jeho sazenic stále dostatek.

Díky uvolnění pravidel přenosu může vlastník lesa plně využít nabídky lesních školek a co nejdříve zalesnit na trhu dostupnými druhově a stanovištně vhodnými dřevinami. Prodloužení lhůt pro zalesnění umožní reagovat na případný nedostatek nejen sadebního materiálu, ale i pracovních kapacit, a na vhodných stanovištích rozložit umělou obnovu na delší časové období, počkat na samovolnou přirozenou obnovu nebo využít kombinace umělé a přirozené obnovy.

Buďte v lese opatrní

V jarním období lesníci sází stromky, přichází také jarní rojení kůrovce a s ním spojená zvýšená těžba napadených stromů a jejich zpracování. Po lesních cestách se tak pohybuje více lesnické techniky. Žádáme veřejnost o zvýšenou opatrnost při pohybu v lesích, ať již v souvislosti s těžbou a dopravou kalamitního dřeva, nebo při pohybu v uschlých porostech, kde hrozí nebezpečí pádu větví i celých stromů. I v případě, že není v konkrétním území vstup do lesů přímo zakázán, měli by být jejich návštěvníci nyní velmi opatrní, nevstupovat pod suché stromy, a v zájmu vlastní bezpečnosti se v místech, kde probíhají lesnické činnosti, řídit pokyny lesníků.

Uchem v mechu

Všechno, co se šustne v lese, zachytí mikrofon z Lesů České republiky. Novinky, rozhovory se zajímavými hosty, spousta užitečných informací a zábavy. To je

[Uchem v mechu.](#)

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Dubnový přehled zpráv má jedno hlavní téma: příjem žádostí o dotace. Začalo totiž čerpání peněz z Programu rozvoje venkova a výzvy Operačního programu Rybářství.

75 000 000

korun je připraveno v 9. kole Programu rozvoje venkova 2014–2020. Dotaci mohou například získat i malé prodejny potravin, které spolupracují se zemědělci, výrobci potravin, obcemi či neziskovými organizacemi. Příjem žádostí končí 28. dubna v 18 hodin. Žádosti se podávají pouze prostřednictvím [Portálu farmáře](#).

123 000 000

korun si rozdělí zájemci v Operačním programu Rybářství 2014–2020. Žádat lze o investice do akvakultury, diverzifikaci akvakultury, recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním, propagační kampaně a investice do zpracování produktů. Příjem žádostí končí 28. dubna v 18 hodin.

330

tun potravin zachránily a rozdaly potravinové banky za dva týdny, kdy byl vyhlášen stav nouze. Jejich obrat ve skladech se proti běžnému stavu zdvojnásobil. Zachráněné potraviny pomohly lidem v nouzi v různých sociálních službách a v karanténou uzavřených městech.

8

procent. O tolik klesly v březnu prodeje národnímu podniku Budějovický Budvar. V dubnu čeká podnik pokles prodejů o 5 až 15 %. Plošné propouštění pivovar nechystá.

600 000 000

korun jsme přidali proti schválenému rozpočtu do národních zemědělských dotací. Celkem tak na ně půjde 4,4 miliardy korun, stejně jako loni. Částku jsme navýšili z vnitřních úspor resortu. Posíleny budou programy na podporu zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu, zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat, nákazový fond a také podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ.

4/5

včelstev je podle veterinářů napadených roztočem kleštíka včelího, který způsobuje onemocnění varroázy. Zatímco loni bylo roztočem postiženo 67 % stanovišť, letos je to 78 %. Podrobné informace k výsledkům monitoringu včetně počtu vyšetřených stanovišť jsou k dispozici na [webu](#) Státní veterinární správy.

SPOLEČNOST

SKLIZEŇ CHŘESTU ODSTARTOVÁNA, SEZONA NÁRODNÍHO HŘEBČÍNA, BRIGÁDNÍCI V LESÍCH

Sázejí stromky, stavějí oplocenky, které chrání sazenice před zvěří nebo označují kůrovcem napadané stromy. Státní podnik Lesy České republiky nabídl v březnu studentům, kteří mají kvůli epidemii koronaviru přerušenu výuku, práci na obnově lesů po kůrovcové kalamitě.

▶ Ministr Miroslav Toman na zahájení chřestové sklizně v Hostíně u Vojkovic na Mělnicku.

▶ V dubnu měla začít hlavní návštěvnická sezóna Národního hřebčína 2020. Kvůli mimořádným opatřením však nezačala, zrušen je i Den starokladubského koně, který se měl uskutečnit 30. května. Podívejte se alespoň na snímky z akce z loňského roku.

